

kemalraya' na wari

a awatr mu uniyan ta nana'uwa za sinbun zi tilibi 'azita maruwa
pakangaway malrazaan za wari kuwakuda nu idran, 'a'udar nay! izizazuwa
na valriw nay! ta temuwanuwan mu ulra tu pinikalrangan zi malradran
mena'u kana wari, mena'u i lingatr nu kemukuda tu valray mu vavalriw
mukuwakuda na wari kema.

kalru ku i valrang mu ulra a sayawari muwalusu na kadaw mu,
muvalris na lingatr zemiyamiyar zi venali za vi'as na vali, marengay kema i
mulri na ma'inayan "ulra a valriw 'uwalilra kema, nu mena'u ta kana lingatr
nu ulra i itras tu valray zemiyamiyar mu adawir ziya na valriw, nu ulra i lusu
tu valray zemiyamiyar mu ulra 'uwalilra na valriw. nu muvalris na lingatr
zemiyamiyar pakurelran za kemalraya'".

'aremay mu kemalraya' na wari salraw vi'as na vali, kemawa za
langlangaw ta za apuy. nu kemalraya' mu na sinaleman na emanziya mu tu
isi (vuwa') zi tu vilra' mu navinaliyan ziya mu ma'aire kemuwan za
vinati'an za apuy.

ulra 'uwalilra a valiw kema i namalri, marepakirev na vali zi
pakunamun padran za kawi tatuker za ruma', melrak za vanin teme'te' kana
lrataw, nu kemazu mu nu ruwa na valiw mu 'azi mulrivas na ruma' zi na

lrataw. nu venalriw mu pakirev a vali zi paatrev a 'udar, i renan mu mu'elra
na renan na, kawi i renan kurelran za mu'elra mulra'ur kana 'enay i 'inayan.
nu venavalriw mu kazu ta isavak kana ruma' 'azi ta muwapana i ruma'. nu
valriwan mu na sinalreman tu pispisaw lranakaw tu vilra' zi tu
isi(vuwa') , tu isi(vuwa')mu muterlra' i drare', sali'si' nu menau' ta nanta
ulepan semarem. nu valriwan mu uniya ta za sama' melrak za sinalrem,
kakauzan a valriwan.

karehalrayan ta lra za keciy harem, sazu lra ta pameli'an nana'uwa,
malruwa ta pakanguwayan kemay uwnlu,zi sinbua zi tilibi menau' kana
wari, nu idan mu wakudakuda na wari. maruwa ta pakanguwayan
malradam temulru za trau ,padran nu zuwa na variwan na paatrev na udra,
pakanguwayan mapper 'aziya sazu ta niremesan za zaysan.

ulra na varyiwa na paaterv 'udar na 'imin'in. ulra ta pinipadrangan nu
zuwa na melralrivas na wari mu 'azi ta malra'alrav, 'azi ta maulrer
kimianger. i punapuna harem mu muvalivalis lra na wariyan marekasaazu
na parekuwaatenan zi maruwaya ta semime' kasahalraw ta kinikaruwan ini
na daredare'an mareka'inava ya ta.

焚風

以前沒有報紙與電視，可以先知道氣候的變化，長輩憑著經驗觀察是否有颱風、大雨。如何看天氣的變化，由天空的顏色就可窺知一二。

有一天太陽西下，天空變成紅色，爺爺看著天空說有颱風要來！看天空的顏色若高掛在天空上，颱風不會進來，若天空的顏色若接近海平面颱風會進來，而颱風來前焚風會伴隨而至。

一會兒，焚風吹來，吹的是熱的風，有如被火烤的感覺，焚風時，植物與水果的果實，表面如被火烤，呈現焦黃現象。

焚風後，漸漸颳起強風，用木頭將房子的四邊固定，預防房子被吹倒，用木板將窗戶固定，預防被風吹壞。颱風會帶來狂風與暴雨，土石跟著雨水的沖刷成土石流。颱風來襲，要在家裡面，不可以外出。颱風將作物摧毀，果實掉滿地，颱風很可怕。

現在科技發達，有很多選擇知道氣候變化，可以事先做好防災的工作，減少損失。現在的天災有颱風、豪雨、地震，若做好防災準備，災害來時，不會驚慌失措。氣候多變，要珍惜我們住的這塊土地，讓生活得更好。